

Број: 27.1- 40-151/20
Датум, 17. новембар 2020. године

На основу члана 22. став 3., а у вези са чл. 13. став 2. и 19. став 2. тачка 5) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 62/18), на 23. ванредној сједници одржаној 17. новембра 2020. године, након разматрања Нацрта извјештаја о привременом одступању консолидованог буџетског дефицита од фискалног правила, Фискални савјет Републике Српске даје

М И Ш Љ Е Њ Е

на Нацрт извјештаја о привременом одступању консолидованог буџетског дефицита од фискалних правила

Законом о фискалној одговорности у Републици Српској, чланом 19. став 2. тачка 5) („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 62/18) утврђено је да Фискални савјет Републике Српске Влади доставља мишљење на Извјештај о привременом одступању од фискалних правила.

Истим Законом, чланом 13. став 1. утврђено је да Министарство финансија припрема Нацрт извјештаја о привременом одступању и доставља га Фискалном савјету Републике Српске ради давања мишљења.

С обзиром на висину буџетског дефицита у првој половини 2020. године, те имајући у виду процјене консолидованог буџетског дефицита до краја 2020. године, процјењује се да ће консолидовани буџетски дефицит као проценат бруто домаћег производа одступати од фискалног правила утврђеног Законом о фискалној одговорности у Републици Српској, односно да ће бити изнад 3% БДП-а.

Узимајући у обзир претходно наведену чињеницу, као и Законом утврђену обавезу, Министарство финансија доставило је Фискалном савјету Републике Српске Нацрт извјештаја о привременом одступању консолидованог буџетског дефицита од фискалних правила на мишљење.

Према одредбама Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, достављени Извјештај о привременом одступању од фискалних правила садржи разлоге за одступање од фискалних правила, мјере које Влада планира да предузме да би се поново успоставило поштовање фискалних правила, као и рок у коме ће се стање ускладити са фискалним правилима.

У достављеном Нацрту извјештаја о привременом одступању консолидованог буџетског дефицита од фискалних правила, као разлог одступања наведени су негативни ефекти изазвани пандемијом вируса SARS-CoV-2, а што се може окарактерисати као одступање настало у условима природне непогоде (Закон о фискалној одговорности у Републици Српској, члан 3. тачка 22.).

У достављеном Нацрту извјештаја наводи се да је повећање буџетског дефицита последица утицаја пада БДП-а на смањење јавних прихода и пораста расхода насталих спровођењем антикризних мјера.

Нацртом извјештаја предвиђене су мјере и рок за враћање буџета у оквире прописаних фискалних правила. Предложене мјере које Влада планира да предузме да би се поново успоставило поштовање фискалног правила, односно да би се консолидовани буџетски дефицит свео на ниво испод 3% оствареног БДП-а односе се на раст прихода, с једне стране и смањење расхода са друге стране. Предвиђене мјере које ће за последицу имати повећање прихода односе се на повећање пореске дисциплине, односно смањење сиве економије и пореске евазије кроз нови систем фискализације. У циљу смањења дефицита буџета предвиђено је смањење расхода и издатака кроз рационализацију трошења буџетских средстава.

Мишљење Фискалног савјета Републике Српске је да су предвиђене мјере оквирне и коректно дефинисане. Међутим, да би се остварило предвиђено смањење дефицита неопходно је кроз израду Програма фискалне консолидације наведене мјере додатно конкретизовати и јасно квантификовати.

Побољшање пореске дисциплине и сузбијање сиве економије у условима кризе добија посебно на значају, те је препорука да се активности везане за претходно наведене мјере додатно убрзају. Претходно наведено омогућиће већу наплату прихода уз непромијењене пореске стопе.

У циљу смањења дефицита, у условима кризе и одступања од фискалних правила, неопходно је прилагодити и расходовну страну буџета. Предложеним мјерама предвиђено је смањење расхода и издатака на реално прихватљив ниво. У условима одступања од наведеног фискалног правила, неопходно је буџетске расходе свести на ниво прилива средстава који потичу искључиво из остварених прихода. Само на тај начин може се обезбиједити реално смањење дефицита у предвиђеном року. Дакле, препорука Фискалног савјета Републике Српске је да се јавна потрошња строго контролише, односно да се реализација расхода врши искључиво на основу прилива по основу остварења прихода.

Препорука Фискалног савјета Републике Српске је да се смањење расхода обезбиједи у оквиру смањења свих текућих расхода, изузев оних који имају директан ефекат на одржавање домаће агрегатне тражње. Поред тога, препорука је да се у току периода консолидације смање сва непродуктивна јавна улагања.

Фискални савјет Републике Српске напомиње да смањење јавних прихода и раст буџетског дефицита последично води ка већем задужењу, те у складу са тим треба водити рачуна да се не наруши фискално правило које се односи на дуг.

Нацртом Извјештаја Влада предвиђа да ће примјеном наведених мјера, у предвиђеном року од три године, доћи до поновног успостављања примјене правила о консолидованом буџетском дефициту. Претходно наведени рок за повратак дефицита у Законом постављене оквире Фискални савјет Републике Српске оцјењује реалним.

Међутим, основ за реализацију Програма фискалне консолидације, на начин како је предвиђено у Нацрту извјештаја о привременом одступању консолидованог буџетског дефицита од фискалних правила јесте укључење претходно наведених мјера у Програм економских реформи и Буџет у току наведеног периода консолидације.

Законом о фискалној одговорности у Републици Српској дефинисано је да Народна скупштина може на приједлог Владе донијети одлуку о одобравању привременог одступања неког од фискалних правила у условима природне непогоде, економске рецесије или реализације великих инфраструктурних пројеката. С обзиром да се услови, у којима је дошло до одступања од фискалног правила консолидованог буџетског дефицита, могу окарактерисати као природна непогода Фискални савјет Републике Српске предлаже Народној скупштини Републике Српске да донесе Одлуку о одобравању привременог одступања од фискалних правила у складу са чланом 12. Закона о фискалној одговорности у Републици Српској.

По окончању фискалне године, те након утврђивања висине оствареног буџетског дефицита, Влада Републике Српске је у обавези да, у складу са чланом 8. Закона, припреми Програм фискалне консолидације. Наведени Програм треба да обухвати прецизне, конкретне и квантификоване мјере које ће у предвиђеном року консолидације омогућити поштовање фискалног правила које се односи на консолидовани буџетски дефицит.

**ПРЕДСЈЕДНИК
ФИСКАЛНОГ САВЈЕТА**

Проф. др Миленко Крајишник, с. р.